

WELK BEELD WEG?

Leerdoelen/leeractiviteiten:

WETEN → KIJKEN → VOELEN → SAMENWERKEN → NADENKEN

Doelgroep:

Groep 4 of 5

Tijdsduur:

20 minuten.

Werkvorm:

Welk beeld weg & dialogisch leren (dit kan in deelgroepjes, het kan via denken-delen-uitwisselen, of in een klassikaal onderwijsleergesprek). De docent ondersteunt het gesprek en luistert naar

Kunst theorie PO

WELK BEELD WEG? - HOOG

Een opdracht voor groep 4 of 5 gericht op goed leren kijken

Leerlingen kijken aandachtig naar drie vergelijkbare beelden. Zij kiezen het beeld dat zij niet in de reeks vinden passen en leggen uit waarom zij dat vinden.

Ontwikkeld door

M.T.A. van de Kamp, ILO UvA

Onderwerp

WELK BEELD WEG? EEN BLIJ GEVOEL

Tijdsduur

Ca. 20 minuten

Doelstellingen

- Goed leren kijken naar kunst
WETEN, KIJKEN,
- Kerndoel 54, 55 en 56 van kunstzinnige oriëntatie.

Leeractiviteiten

- Classificeren, kunst analyseren: begrijpen van voorstelling en vormgeving.

Onderbouwing

- Goed leren kijken en dit samen bespreken, helpt het intensiever kijken en het begrijpen van beeldtaal.

Beginsituatie

Groep 4 of 5 - deze opdracht kan als start van een grotere teken opdracht gegeven worden maar ook als losse opdracht.

LESVOORBEREIDING DOOR DE DOCENT

Leerlingen rustig en aandachtig laten kijken naar drie vergelijkbare en voor hen vrij herkenbare voorstellingen die alle drie een wolkenkrabber tonen maar dat op net iets andere manieren doen. In de afbeeldingen zijn verschillende soorten vormgeving en verschillende perspectieven weergegeven. Leerlingen benoemen om de beurt wat zij zien als het beeld dat het minst goed past in de reeks en waarom zij dat vinden. Hierdoor worden verschillen van inzicht benoemd en door deze te benoemen leren zij te kijken door de ogen van anderen en leren zij andere argumenten te zien en begrijpen. Ook leren zij begrippen voor kunst analyseren.

Vorbereiden

- De docent bedenkt of beschrijft vooraf een aantal voor de hand liggende verschillen en overeenkomsten en een aantal genuanceerde verschillen en overeenkomsten die de leerling zal geven. De docent bepaalt het leerdoel (de leerling kan genuanceerde verschillen waarnemen en kan begrijpen waarom een architect dit kiest om een gevoel of idee uit te drukken) en stuurt het gesprek aan, gericht op het behalen van dit doel door leerlingen. Praktische voorbereiding: de afbeelding hierboven zou via projectie op beamer of smartboard, of via het uitprinten in kleur op A3 formaat per groepje.

Instrueren

- **Wat:**
  - **Hoe:**
  - **Waarom:**
- **Wat:** De centrale vraag aan leerlingen is: Welk beeld zou je wegdoen als je er twee over mocht houden, en waarom zou je die wegdoen? Deze vraag is erop gericht dat leerlingen kiezen op basis van overeenkomsten en het werk 'wegdoen' op basis van verschillen met de overige twee werken. Zo kan een leerling kiezen voor het 'wegdoen' van het derde beeld, omdat daarin ook auto's voorkomen (voorstelling) of omdat daarin een driehoek te zien is (vorm). Door dit te benoemen, wordt de leerling zelf - maar ook de andere klasgenoten - bewust van overeenkomsten en verschillen die in voorstelling en/of vormen aangeduid zijn.
  - **Hoe:** Leerlingen benoemen om de beurt het beeld dat zij weg zouden doen omdat het niet in de reeks thuishoort volgens hen. Zij leggen uit waarom zij dat vinden. Andere klasgenoten luisteren aandachtig. Zij geven om de beurt hun inbreng. De docent luistert naar de inbreng en verbetert hen niet meteen. Nadat een aantal leerlingen aan het woord geweest is, vraagt de docent 'Wie heeft er nog een andere mening en kan iets aangeven dat we nog niet gehoord hebben?' Nadat leerlingen dan nog (minder voor de hand liggende) antwoorden hebben gegeven, vat de docent de antwoorden samen en classificeert deze. Zo geeft de docent aan dat voorstelling gaat over de dingen die je ziet: een gebouw, een stad, een auto (etc). De docent legt uit dat vormgeving bijvoorbeeld de kleur is van het gebouw, of de manier waarop het gebouw vanuit een laag of hoog standpunt gefotografeerd is. Dat noemen we compositie.
  - **Waarom:** Door de verschillen en overeenkomsten preciezer te leren benoemen, leren leerlingen onder woorden te brengen wat zij zien en zullen zij zich van meer genuanceerde verschillen bewust worden en intensiever leren kijken.

Uitvoeren

- Bij het uitvoeren van deze opdracht is het belangrijk dat de docent leerlingen eerst zelf heel rustig laat kijken. Vervolgens vraagt de docent wie iets kan aangeven en vraagt de docent aan andere leerlingen om heel aandachtig te luisteren naar de anderen, zodat er niet twee dezelfde antwoorden worden gegeven. Goed leren luisteren is ook belangrijk om te leren. De docent vraagt een paar leerlingen - waarvan hij of zij vermoedt dat zij een andere blik zullen hebben op deze keuze - om hun mening te geven en uit te leggen waarom zij vinden wat zij vinden.

Opruimen

- N.v.t.

Nabespreken

• **Wat:**

- **Wat:** De docent bespreekt met leerlingen welke begrippen gebruikt zijn; waaronder deze vallen (voorstelling of vormgeving of gevoel/betekenis bijvoorbeeld - denk aan hoogte voelen, groot zijn of belangrijk willen zijn, misschien iets over de context van de beelden). De docent bespreekt met leerlingen ook wat ze leuk, moeilijk of interessant vonden aan deze opdracht.

• **Hoe:**

- **Hoe:** Wat aspecten zijn die bij het begrip 'voorstelling' horen; wat aspecten zijn die bij het begrip 'vorm' of 'vormgeving' horen. Daarnaast kan de docent nabespreken met leerlingen wat bijvoorbeeld 'hoogte' aan gevoel kan uitdrukken, of vragen waarom hoge gebouwen gemaakt worden. Ook kan de docent aan leerlingen vragen waarvan hoge gebouwen gemaakt zijn (glas, staal, steen, liften), zo gemaakt is.

• **Waarom:**

- **Waarom:** Door met leerlingen de gegeven antwoorden na te bespreken, leren zij dat zij zelf goede antwoorden kunnen geven, en dat die antwoorden soms om nog meer redenen goed zijn dan zij zelf vooraf misschien wisten. Ook leren zij door de uitleg van de docent die achteraf plaatsvindt, wat de begrippen voorstelling en vormgeving zijn; wat kleur en compositie is en waarom en hoe een kunstenaar of vormgever dit kan gebruiken om er een gevoel of idee mee uit te drukken.

Evaluatie

Criteria proces:

- **Criteria proces:** Leerlingen zouden actief mee moeten doen, dat houdt in dat zij aandachtig kijken en het houdt ook in dat zij aandachtig naar elkaar leren luisteren en zij proberen te onthouden wat een andere leerling al gezegd heeft.

Criteria product:

- **Criteria product:** Het product is in dit geval het leren van elkaar door te kijken en te luisteren.

Suggesties

De opdracht kan vervolgens uitgebreid worden met de vraag aan leerlingen om hetzij een beeld te zoeken (tijdschriften of internet) of een beeld te maken (tekenen, fotograferen) waarin zij in plaats van het beeld dat zij 'weggedaan hebben' een nieuw beeld maken.

WELK BEELD WEG?

